

DECLARAȚIA DE INDEPENDENȚĂ A S.U.A.

(Philadelphia, 4 iulie 1776)

În lungul șir al revoluțiilor burgheze din secolele XVII—XIX, prima revoluție americană sau Războiul de independență al celor treisprezece state-colonii din America de Nord (1775—1783) ocupă un loc distinct. Generat de agravarea, în cursul secolului al XVIII-lea, a contradicțiilor antagonice dintre colonii și metropola engleză, Războiul de independență a grăbit încheierea procesului de constituire a națiunii nord-americane și a noului stat american — S.U.A.

Primul Congres Continental întrunit în septembrie 1774 proclamase, ca răspuns față de politica opresivă, colonialistă a metropolei, boicotul mărfurilor engleze și interzisese exportul în Anglia și coloniile sale.

Războiul dintre coloniile nord-americane și Anglia — ca și cel civil dintre patrioții republicani și democrați și loialiștii monarhiști, proenglezi — declanșat de fapt în aprilie 1775 pe pământul nord-american nu a dus imediat și la proclamarea independenței coloniilor, în ciuda faptului că acestea și-au ales organe reprezentative locale, au constituit *Armata Continentală*, al cărei comandant suprem a devenit, în iunie 1775, George Washington, și au obținut câteva victorii asupra armatei engleze.

Al doilea Congres Continental, întrunit la 10 mai 1775, la Philadelphia, dominat de patrioți democrați, a evoluat treptat, sub presiunea evenimentelor, către adoptarea unei decizii clare privind raporturile cu Anglia. Deja în martie 1776 Congresul Carolinei de Sud a instaurat un guvern independent față de metropolă, iar Carolina de Nord, Rhode Island și Virginia s-au pronunțat de asemenea, pentru independență, pe care de altfel au și proclamat-o ulterior. În iunie 1776, la propunerea virginianului H. Lee de a se proclama independența, Congresul Continental a însărcinat un comitet alcătuit din Thomas Jefferson, Benjamin Franklin, John Adams ș.a. să elaboreze pînă la 1 iulie textul declarației de independență. După ce la 2 iulie 1776 a proclamat oficial independența statelor americane, Congresul a adoptat la 4 iulie *Declarația de independență*, elaborată de Th. Jefferson și modificată parțial și într-o măsură neînsemnată de B. Franklin, prin care se urmărea expunerea în fața întregii lumi a cauzelor care i-au determinat pe coloniști să proclame independența.

Document al cărui conținut este expresia teoriilor politice susținute de elementele cele mai democratice din partidul revoluționar, dar și a ideilor înaintate ale epocii privind principiile constituționale de guvernare a statelor, a drepturilor popoarelor la libertate și independență și a drepturilor naturale ale omului,

Declarația de independență a fost influențată și de ideile progresiste ale filozofilor revoluției burgheze din Anglia și ale iluminiștilor francezi.

TEXTUL

*Declarația unanimă a celor treisprezece State Unite ale Americii**

Atunci când desfășurarea evenimentelor omenеști impune unui popor să rupă legăturile politice care l-au unit cu altul și să ocupe, printre puterile lumii, locul aparte și egal la care îl îndreptătesc legile naturii și cele divine, respectul cuvenit opiniei umanității pretinde ca el să expună cauzele care-l determină la separație.

Noi considerăm adevăruri evidente prin sine că toți oamenii au fost creați egali, că sînt înzestrați de creatorul lor cu anumite drepturi inalienabile, că printre acestea se numără viața, libertatea și căutarea fericirii.¹ Că, pentru a garanta aceste drepturi, oamenii au instituit guverne a căror justă autoritate derivă din consimțămîntul celor guvernați. Că, ori de cîte ori o formă de guvernare devine o primejdie pentru aceste scopuri, este dreptul poporului să o schimbe sau să o abroge, instituind un nou guvern, bazat pe acele principii și organizat în acele forme care-i vor părea mai potrivite pentru a-i garanta siguranța și fericirea. Prudența, e drept, ne spune că guvernele de mult statornicite nu trebuie schimbate pentru motive neînsemnate și efemere; iar experiența ne-a arătat că oamenii sînt mai dispuși să sufere un rău tolerabil, decît să-l îndrepte, abrogînd formele de guvernare cu care s-au obișnuit. Dar cînd un șir de abuzuri și încălcări ale drepturilor, toate urmărind invariabil același scop, pun în evidență planul de a-i supune sub un despotism absolut, este dreptul lor, este datoria lor să răstoarne un asemenea guvern și să se îngrijească de noi garanții ale securității lor viitoare.²

De aici suferința răbdătoare a acestor colonii și tot de aici acum necesitatea care le obligă să schimbe vechiul lor sistem de guvernămînt. Istoria actualului rege³ al Marii Britanii este un șir de repetate nedreptăți și abuzuri, toate avînd ca obiect direct statornicirea unei tiranii absolute asupra acestor state. Spre a dovedi aceasta, supunem faptele judecății lumii imparțiale [...] El a refuzat să aprobe alte legi pe care le cereau populațiile de pe întinse teritorii, [...] El a încercat să împiedice aceste state de a se popula [...] El a întreținut printre noi în timp de pace armate permanente fără asentimentul legislaturii noastre [...] El s-a asociat cu alții pentru a ne supune unei autorități pe care Constituția noastră n-o recunoștea și pe care legile noastre nu o admiteau, dîndu-și asentimentul pretinsei legislații care emana de la această autoritate [...]:

Pentru a rupe relațiile noastre comerciale cu toate regiunile lumii; Pentru a ne impune taxe fără asentimentul nostru; [...] Pentru a abolii într-una din provinciile vecine sistemul liberal al legilor engleze, stabilind acolo un guvernămînt arbitrar; [...] Pentru a suspenda legislaturile noastre și a se declara investit cu puterea de a ne da legi în toate pricinile. El a înlăturat guvernul

* N. Murray Butler, *Les Etats-Unis d'Amérique. Leur origine, leur développement. Leur unité*, Paris, Librairie Felix Alcan, 1925, pp. 275—279.

acestei țări, declarându-ne scoși de sub protecția sa și ducînd împotriva noastră război.⁴ [...] Un prinț al cărui caracter prezintă astfel toate trăsăturile distinctive ale tiraniei este impropriu să guverneze un popor liber [...] Noi trebuie deci să acceptăm necesitatea care ne face să proclamăm separarea noastră [...] În consecință, NOI REPREZENTANȚII Statelor Unite ale Americii, reuniți în Congres general [...] publicăm și declarăm solemn în numele și prin autoritatea bunului popor al acestor colonii că aceste colonii unite sînt și trebuie să fie, de drept, *State Libere și Independente*⁵ [...] și că, în calitate de state libere și independente, ele sînt în deplin drept de a declara război, a încheia pace, a încheia alianțe, a face comerț și orice alte acte sau treburi pe care statele independente pot și au dreptul să le înfăptuiască [...]“

JOHN HANCOCK⁶

Comentariu istoric

1. În mai toate coloniile fuseseră adoptate „legile drepturilor“, care proclamau libertatea conștiinței, cuvîntului, inviolabilitatea persoanei ș.a. Virginia, printre ai cărei locuitori se numărau G. Washington și Th. Jefferson, a fost colonia care luase inițiativa adoptării unei declarații în numele „bunului popor al Virginiei“, la 12 iunie 1776. Această declarație a servit drept model nu numai pentru celelalte state, ci și pentru Declarația de independență adoptată de Congres. Rădăcinile teoretice ale Declarației se află în filozofia dreptului natural și, îndeosebi, în doctrina lui Th. Hobbes, J. Locke și J. J. Rousseau. În ceea ce privește conținutul social-politic, Declarația de independență este un document strălucit al epocii de ascensiune și de avînt revoluționar al burgheziei, reprezintă revendicarea ei neînduplecată a cuceririi puterii politice și a independenței.

Deși „oamenii au fost creați egali“, după cum se menționează în Declarația de independență, iar Th. Jefferson ceruse în textul inițial suprimarea comerțului cu sclavi și a sclaviei înseși, majoritatea delegaților în Congresul Continental s-au pronunțat pentru suprimarea pasajului și, implicit, pentru menținerea sclaviei.

2. Declarația de independență este primul act de stat din istorie în care este recunoscut și formulat dreptul poporului la răscoală, la răsturnarea unei forme de guvernămînt abuziv.

3. Este vorba de regele Angliei, George III (1760—1820), din dinastia de Hanovra. Mitul „regelui bun“ primise o puternică lovitură : în ianuarie 1776 a apărut pamfletul lui Thomas Paine, intitulat *Bunl simț*, în care „regele tîlhar“ George III este atacat direct.

Paine opunea monarhiei republica, cerea Americii să se separe complet de Anglia și să se proclame independentă pentru a deveni un pămînt liber, refugiu pentru cei hăituiți și oprimați. Ideile republicane revoluționare ale lui Th. Paine au avut o influență profundă asupra conștiinței a nenumărați americani.

4. Declarația conține 27 de învinuiri aduse regelui și Parlamentului Angliei. Textul se referă la următoarele măsuri opresive adoptate de guvernul și Parlamentul englez : „legea zahărului“ (1764) ; legea privind circulația monetară (1764) ; „legea timbrului“ (1765) ; „legea de încartiruire“ (1765) ; „legea Townshend“ (1767) ; Quebec Act (1774) ; închiderea portului Boston (1774) ; numirea

unui guvernator englez pentru Massachusetts ; judecarea coloniștilor acuzați de crime capitale, în Anglia etc.

5. Independența S.U.A. a fost recunoscută de Anglia la 3 septembrie 1783 prin semnarea Tratatului de pace de la Versailles.

6. Declarația a fost semnată de J. Hancock în calitate de președinte al Congresului continental și de alți 55 de reprezentanți ai celor 13 state colonii. Printre aceștia se aflau : Samuel și John Adams din Massachusetts, S. Hopkins din Rhod Island, R. Sherman din Connecticut, L. Morris din New York, B. Franklin din Pennsylvania, S. Chase din Maryland, Th. Jefferson din Virginia, precum și de alți delegați din Carolina de Sud, Carolina de Nord, Georgia, New Hampshire.

Indicații metodice

Declarația de independență a S.U.A. poate fi folosită în cadrul lecției privind revoluția burgheză și „revoluția glorioasă“ din Anglia, menționându-se faptul că teoriile filozofilor burgheziei engleze din acea epocă ca și documentele adoptate de Parlamentul din Londra (*Petiția dreptului, Habeas Corpus Act, Bîlul drepturilor* ș.a.) i-au inspirat pe patrioții revoluționari nord-americani. În cadrul lecției privind Revoluția burgheză din Franța este utilă realizarea unei paralele între *Declarația drepturilor omului și cetățeanului* din 1789 și *Declarația de independență a S.U.A.* precum și semnalarea influenței pe care aceasta din urmă a avut-o asupra opiniei publice din Franța. Declarația de independență poate constitui punctul de plecare al lecției despre Războiul de independență al coloniilor engleze din America de Nord. Este necesară sublinierea caracterului istoric, profund progresist al documentului, valabilitatea ideilor conținute în textul său atîta vreme cît societatea umană, organizată și civilizată nu-și va înceta existența. Totodată, trebuie menționat că, mai tîrziu, Constituția S.U.A. din 1787, în ciuda caracterului său progresist pentru acea vreme, a însemnat, din punct de vedere social-politic un pas înapoi în raport cu Declarația de independență. Documentul mai poate fi menționat și în cadrul lecției despre Războiul de independență al coloniilor spaniole din America sau ori de cîte ori se vorbește despre lupta pentru libertate a oamenilor și popoarelor din diverse țări în cursul secolului al XIX-lea, căci ideile Declarației de independență au inspirat pretutindeni, într-o măsură mai mare sau mai mică, lupta acestora pentru libertate, egalitate, dreptate socială și independență.

INDICAȚII BIBLIOGRAFICE

Textul documentului este publicat în mai multe lucrări dintre care menționăm : *Documents of American History*, publicată de H. S. Commager, vol. I, ed. a VII-a, New York, 1963. Alexandru Vianu, *Nașterea S.U.A. Plămădirea unei națiuni moderne (1607—1787)*, București, Edit. științifică, 1969 ; Idem., *Istoria S.U.A.*, București, Edit. științifică, 1973 ; I. Demeter, *Declarația drepturilor omului. Schiță istorică*, București, Edit. politică, 1968.

LUCIA BĂDULESCU și MIRCEA N. POPA.